

Владислав РОГОВИЙ

ДІЯЛЬНІСТЬ ВАРШАВСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ НАПРИКІНЦІ 20 – 30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Заснована студентами-емігрантами з Великої України у 1927 році, варшавська громада поповнюється вихідцями з Галичини, Волині, Холмщини і Підляшшя, оскільки високі школи Варшави притягували до себе не лише крайове, але й чужинське студентство. Зокрема, тут діяли університет з правничим, теологічним, гуманістичним, математично-природничим, лікарським, фармацевтичним та ветеринарним відділами, політехніка, де можна було здобути фах інженера, а також опанувати такі спеціальності, як механіка, електротехніка, архітектура, хімія, геодезія. Чимало українців готові були здобути вищу освіту також у Вищій торговельній школі, Головній школі сільського господарства, Академії мистецтв, стоматологічному інституті, школі політичних наук, державному музичному інституті, Вищій музичній школі імені Шопена, інституті кінематографії.

Не отримуючи ніякої допомоги від університету, громада змушена була розраховувати на власні сили і допомогу українського громадянства. Не маючи власного помешкання, тулиться вона в приміщеннях різних українських установ. Спочатку в Українському Центральному комітеті, потім у Студентському домі.

У той час у варшавських вищих навчальних закладах студіювало 400 українських студентів, більшість з котрих потребували допомоги. Навіть на посилку делегата від Центрального союзу українського студентства західних земель України і еміграції (ЦЕСУС-у) на міжнародні студентські форуми у Франції в 1928 році треба було збирати гроші серед українського громадянства. У Варшаві цю акцію доручили референту відділу міжнародних зносин ЦЕСУС-у Євгену Чеховичу. З його збіркового листа видно, що Іван Огієнко здав 3 злотих, Микола Ковальський – 5, Віктор Приходько – 3, Роман Смаль-Стоцький – 10, Лев Бачинський – 5, Сергій Жук – 2, Андрій Лівницький – 100 чеських корон¹.

А всього у Варшаві склалися на посилку студентського делегата тоді понад сто українців, які пожертвували на цю акцію 451 злотий, 5 американських доларів і 110 чеських корон².

Це засвідчувало, що саме українська громада може матеріально підтримати нашу національну студіюючу молодь. Але для цього треба було скоординувати збір пожертв не лише від українців столиці Польщі, а й від земляків з усього світу. З цією метою було вирішено започаткувати постійну благодійну акцію. Організаційні збори товариства допомоги студентам-українцям вищих навчальних закладів Варшави відбулися 26 жовтня 1928 року. У списку присутніх бачимо таких відомих українських діячів, як Марко Безручко, Микола Ковалевський, Роман

Смаль-Стоцький, Володимир Сальський, Павло Шандрук, Олександр Саліковський, Левко Чикаленко, Іван Огієнко та багато інших³.

Управа товариства була обрана 26 жовтня 1928 року в такому складі: професор Варшавського університету Іван Огієнко – голова, професор того ж університету Роман Смаль-Стоцький, Ніна Саліковська, Павло Сулятицький та Іван Іножарський. Кандидатами до управи були намічені Катерина Чайковська, Віктор Яновський і Петро Сікора. На першому організаційному засіданні, яке відбулося 29 жовтня, на голову обрано професора Романа Смаль-Стоцького, секретаря – Івана Іножарського, скарбником – Павла Сулятицького. До ревізійної комісії увійшли Юрій Кіркіченко, Марко Фединський і Марко Безручко, їх могли змінити Северин Іванович і Микола Миронович. Осідком товариства було визначено помешкання професора Р.Смаль-Стоцького за адресою Новий з'їзд, 5, пом. 27⁴.

Після цього управа товариства звернулася листовно до державних інституцій Речі Посполитої з проханням допомоги в організації інтернату з 4–5 кімнат і читальні для студентів, а також у наданні їм стипендій. Такі листи були відправлені до Президента Польщі, комісара Варшави, міністра релігійних культів і народної освіти, міністра військових справ Юзефа Пілсудського, міністра закордонних справ Августа Залеського, митрополита Діонізія та кардинала Каковського тощо. За попередніми підрахунками, для влаштування інтернату й читальні необхідна була одноразова субвенція в сумі 10 тисяч злотих. Крім того, для надання щомісячних стипендій та матеріальної допомоги хворим студентам треба було виділяти по тисячі злотих⁵. Для зборів громади ректор Варшавського університету дозволяв безкоштовно використовувати по суботах з 19 до 22 години ІХ аудиторію, але приміщення для бібліотеки і зберігання поточного архіву не надав⁶.

Одне з перших звернень щодо допомоги й благословення товариство адресувало Митрополиту Андрею Шептицькому, в якому повідомляло про необхідність “впорядкувати інтернат для бідних студентів, уділяти допомогу хворим студентам, вносити за незаможних плату за навчання тощо”⁷.

Першу допомогу в сумі 200 злотих, зібрану українською громадою Варшави, професор Іван Огієнко 4 листопада 1928 року надав студентам-богословам, які готували приміщення під гуртожиток⁸. А далі ті, хто не мав засобів на існування (їх представляв перед головою товариства студент Авенір Коломієць), позичали кошти в рахунок допомоги⁹.

Перші видатки на поіменну студентську допомогу товариство зробило наприкінці грудня 1928 року. Тоді Українська студентська громада у Варшаві одержала від професора Романа Смаль-Стоцького як голови 900 злотих на утри-

* Як свідчать документи, в 30-і роки особливо часто надавав пожертви українській студентській громаді Варшави Митрополит Андрей Шептицький. Так, 1 квітня 1928 року управа медичного гуртка при Українській студентській громаді у Варшаві просить підтримки. Митрополит виділяє 50 злотих. Управі Української студентської громади у Варшаві на винаймлення домівки – 100 злотих. Від неї ж подяка від 28 липня 1931 року про одержання 200 злотих (Роговий В., Сергійчук В. Митрополит Андрей Шептицький як видатний меценат українського мистецтва, науки й освіти // Державник, мислитель, богослов. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю від дня смерті Митрополита Андрея Шептицького. 2 листопада 2004 року. – Київ, 2005. – С. 181, 182).

мання інтернату і оплати “чесного” й подорожі на різдвяні свята до батьків для 13 студентів – Дем’яна Сидорчука, Юрка Єремєєва, Івана Собка, Олександра Цинкаловського, Федора Білецького, Леоніда Березовського, Мирона Михайловича, Якова Іщука, Авеніра Коломійця, Терентія Мартинюка, Василя Грицюка, Юрія Кульчинського та Івана Кур’яна¹⁰.

Першими студентами, які одержали допомогу з 15 травня до 15 червня 1929 року були Олександр Цинкаловський (75 злотих), Авенір Коломієць (75), Василь Грицюк (75), Леонід Кострицький (45), Петро Доманчук (45), Іван Лопухович (45), Саватій Лопухович (25) та Анатоль Комаревич (15). Для підтримки цієї групи в другій половині червня 1929 року товариство вишукало ще 250 злотих, якими також покрили видатки на помешкання, спільне харчування і господарські потреби¹¹.

Для організації грошових збірок товариство заснувало інститут уповноважених, кожний з яких одержував спеціальне посвідчення на право займатися цією акцією. Першу таку посвідку за підписами голови товариства Івана Огієнка і секретаря Миколи Іножарського одержав 28 червня 1929 року студент Високої торговельної школи у Варшаві Володимир Бачинський¹². Таких уповноважень того дня було підготовлено кілька десятків, їх одразу ж вручили активістам товариства, котрі негайно розпочали збіркову акцію. Наприклад, студент Варшавського університету Дем’ян Сидорчук вислав запрошення своїм знайомим у Рівненський повіт. Очевидно, що більшість з них відгукнулися, оскільки 29 листопада того ж року професор І.Огієнко вже отримав від Д.Сидорчука 20 злотих¹³.

Тоді ж звітували про результати своєї роботи студенти Федос Бодасюк, котрий зібрав 26 злотих, Петро Доманчук (39), Каленик Галій (11), Хрисанф Гонтар (37), Аврам Кисіль (9), Авенір Коломієць (18), Анатоль Комаревич (25), Іван Коровицький (20), Юрій Кульчинський (52), Саватій Лопухович (10), Іван Лопухович (33), Олександр Лукашевич (50), Микола Малюжинський (26), Микола Маслов (42), Петро Пилипчик (20), Максим Гарнавський (27) та інші¹⁴. Щоправда, окремі студенти відмовилися з різних мотивів від участі у зборі пожертв. Скажімо, студент правничого факультету Варшавського університету Юрій Косач повернув уповноваження через те, що вважав таку акцію з його боку “безправною через те, що рішенням Управи У.С.Громади з дня 3.VII.29 єстм виключений з цієї ж У.С.Громади”¹⁵.

Тодішній благочинний Битенського деканату на Гродненщині архимандрит Полікарп Сікорський, надіславши від себе 12 злотих, повідомив, що нічого не зібрав з тих причин, що “на Білорусі, де я мешкаю, дуже небагато українців, та і то все бідні люде, котрі тільки заробляють на насушний”¹⁶. Серед перших пожертвував на студентський фонд посол до польського сейму Павло Васильчук, котрий вніс 10 злотих¹⁷. А були й такі українці, які самі зверталися до товариства з проханням видати їм уповноваження для організації збірок на потреби українського студентства Варшави¹⁸. Досить часто гроші надходили і поза збірковими листами. Багато діячів української культури передавали кошти безпосередньо професорові Огієнку. Так, на початку 1930 року відомий учений-філолог Степан Смаль-Стоцький пожертвував 500 злотих у фонд товариства¹⁹.

Треба сказати, що збіркові акції Українського товариства допомоги студентам-українцям Варшави (УТДСУВ) звернули увагу товариства прихильників освіти у

Львові, яке існувало з березня 1927 року і надавало допомогу українським студентам у Львові, Кракові, Гданську, Познані, Вільно і Празі. Голова його відділу сенатор Володимир Децикевич 10 серпня 1929 року звертав увагу професора І.Огієнка на ту обставину, що з огляду на укладання у вересні 1929 року чергового “місяця українського студента... окрема збіркова акція з боку варшавського товариства спричинить роздвоєння і викличе непорозуміння серед суспільности, яке відіб’ється некористно для висліду збірки як для вашого, так і для нашого товариства”²⁰.

Важливим завданням товариства було організувати гуртожиток для малоімущих студентів. Значну суму на це – 7000 злотих – було виділено Міністерством релігійних культів і народної освіти Польщі, за яку воно вимагало прозвітувати якомога швидше²¹.

Тільки на урядження Українського студентського дому І.Огієнко до кінця 1929 року витратив 1393 злотих²².

У першому семестрі 1929–1930 навчальному році, перебуваючи в складному матеріальному становищі, Управа Української студентської громади звернулася до громадянства із закликом допомогти українським студентам. Оскільки більшість членів громади походили з Волині, то ця акція розвинулася головню на терені цього регіону. І справді, з багатьох місцевостей цього краю надійшли пожертви. Та найбільш охоче відгукнулася молодь, зокрема учні Рівненської української гімназії. Сам факт участі молоді засвідчив, що вона свої завдання розуміє. Факт цей водночас наголошував ту єдність духу, яка тепер охоплює щораз ширші кола нашої молоді і яка вселяє в нас надію на краще майбутнє, “бо в свідомості сила!”²³.

Українські студенти з Ковельщини на літніх канікулах влаштували вечірку, а чистий дохід (135 злотих) передали Товариству допомоги Українській студентській громаді у Варшаві. На різдвяних канікулах того ж року з рамни тих студентів відчитав Юрій Косач реферат “Мазепа і сучасність” і влаштовано вечірку. Збірка на рефераті 18 злотих, на вечірці – 64, ці гроші також передані на потреби студентської громади²⁴.

За уповноваженнями, виданими Українською студентською громадою Варшави 14 червня 1930 року, студент Вищої торговельної школи Володимир Бачинський зумів зібрати 73 злотих, студентка стоматологічного інституту Емілія Нестерчук – 20,⁵²⁵.

Надходження членських внесків за 1930 рік було досить плачевним. Якщо такі громадяни, як Чикаленко, Павло Сулятицький, Павло Шандрук, Володимир Сальський, Микола Миронович, Олександр Лотоцький намагалися регулярно веосити власні кошти на потреби українського студентства у Варшаві, то чимало з тих, хто вписався до членів товариства, місяцями не пропонували свої гроші²⁶.

Станом на 1 листопада 1930 року в списку боржників значилося 24 мешканці інтернату, багато студентів не заплатили за перебування в інтернаті. Скажімо, П.Пилипчук мав заборгованість за 191 день, М.Тарнавський – за 101, С.Кузьмович – 95, Б.Галецький – за 91²⁷.

Управа товариства вирішила давати позики. Дійшло до того, що надаючи вже не першу позичку немаєтному студентові, котрий не міг повернути попередні, скарбник брав від нього підписки про те, що той “від нинішнього дня ні при яких обставинах не звернеться до товариства з проханням про допомогу”²⁸.

Однак це мало могло змінити ситуацію. Тож документи товариства свідчать, що колишні стипендіати не мали можливості розрахуватися за свої борги перед

товариством ще протягом багатьох років. Їх просили “почати сплачувати цей Ваш борг хоча би маленькими, але регулярними, щомісячними частками”. Крім того, просили також, як це йдеться в листі до професора гімназії Віри Сагайдаківської, “заощадити нам поштові видатки новими нагадуваннями про Ваш борг, бо кождий гріш є дорогим для тієї справи, для якої ми служимо”²⁹.

До речі, через півтора року Віра Сагайдаківська повністю розрахувалася зі своїми боргами на суму 347 злотих і в листі “одночасно засилала товариству ширу подяку за ту матеріальну поміч, яку товариство дало мені в часі моїх студій університетських у Варшаві”³⁰.

15 грудня 1930 року Варшавська студентська громада видала від себе уповноваження на збірку коштів на користь незаможних студентів. Згідно із касовим звітом студент Варшавської торговельної школи Юрій Черкавський зібрав 20 золотих, студентка університету Галина Кобринівна – 55,5, Іван Козицький – 6, студент консерваторії Анатоль Длугопільський – 75,5, студент університету Юрій Кульчинський – 39, студент університету Юрій Мельничук – 9, студент політехніки Леонід Маслов – 79³¹.

Оскільки цих коштів виявилось недостатньо для реальної допомоги студентству, то останнє закликалося громадою знову взяти участь у зборі добровільних пожертв. Відтак 17 березня 1931 року відповідні уповноваження були видані тим, хто був готовий звернутися до громадськості про допомогу. Звітна документація стверджує, що здобути частину коштів вдалося лише студентам університету Олексію Мельничуку (50 золотих) Юрію Кульчинському – 32³².

У листопаді 1932 року матеріальний стан Варшавської студентської громади був настільки важким, що вона навіть не мала можливості послати свого делегата до Праги на черговий з’їзд ЦЕСУС-а, уповноважуючи свій голос львів’янам³³.

Хоч і невелику, але постійну підтримку давали вечірки, які організовувалися студентською громадою. Скажімо, вечірка, яка відбулася 6 лютого 1932 року, дала тільки вступних 343 злотих. А ще був 301 злотий надходжень від буфету і від 4 збіркових листів, які поширювалися на вечері, загальна сума становила 88 злотих³⁴.

На листі пожертв, до речі, значаться різні суми. Наприклад, Опанас Нестеренко передав студентству 10 злотих, Сергій Сологуб і Кость Мандзенко – по 5, Володимир Біднов – 20³⁵.

Розрахувавшись за всі витрати, пов’язані із організацією вечірки, варшавське студентство могло мати чистий дохід у сумі 41 злото³⁶. На подібні вечірки намагалися запрошувати відомих людей, які виступали з рефератами. Так, досить часто мав виступи перед Варшавською студентською громадою Дмитро Донцов. У листі до управи громади від 29 грудня 1932 року він пише: “Не виключено, що десь в січні я буду у Варшаві. Як в грудні минулого року, при тій нагоді міг би дати оден відчит для Студ. Громади, який я давав у Львові і Кракові, на тему: “Партія чи орден?”³⁷.

24 жовтня 1931 року в громаді відбувся інавгураційний реферат професора Івана Огієнка на тему: “Тригорій Сковорода – український філософ”. “Саля була виповнена українським студентством, а високозмістовний і з великим одушевленням виголошений реферат зробив незабутнє вражіння. Треба підкреслити, що пан проф. Огієнко завжди посвячує свої сили для праці серед українського сту-

дентства і то не тільки на полі науковім, але також матеріально опікується нашою молоддю”³⁸. Крім того, як свідчать архівні матеріали, було прочитано реферати: Д.Донцов “Наше літературне гетто”, Ю.Липа “Історія українського студентства”, Є.Чехович “Українська державницька молодь”, Д.Нестеренко “Крути”³⁹.

Документи свідчать, що розмір допомоги 1935–1936 року коливався від 5 до 250 злотих одній особі, як правило, найбільш бідним студентам, і головню тим, котрі не мешкали в інтернаті. Тобто допомога призначалася насамперед на оплату приватних помешкань, а вже згодом на витрати, пов’язані безпосередньо зі студіями⁴⁰.

Довготермінові позички (безвідсоткові) видавалися під векселі в тих випадках, коли була надія, що боржник після закінчення студій зможе справді повернути кошти. Однак найчастіше такі позички в сумі від 10 до 135 злотих призначалися на “чесне” слово.

А життя у Варшаві для українського студента тоді було нелегким: за помешкання треба було платити від 15 до 35 злотих, на харчування необхідно було викладати не менше 40 злотих щоденно, хоча й можна було розраховувати на дешеві обіди⁴¹.

З метою поліпшення матеріального забезпечення неможливого українського студентства при варшавській громаді в січні 1937 року було створено допомогову секцію, правильником якої передбачалися такі заходи:

“а) підшукування відповідних платних занять для членів Т-ва в українських інституціях та серед української суспільности, а в міру потреби і можности також серед чужинців.

б) урядження імпрез, кольпортажа книжкових видавництв та всуження фахових курсів.

в) ведення харчівні і буфету.

г) перепровадження збірок і збирання добровільних датків

д) посередництво з торг. підприємствами”⁴².

Нова управа Варшавської громади 27 березня 1937 року зверталася до Митрополита Андрея Шептицького з такими словами: “На цьому місці почуваємося до милого обов’язку зложити їх Ексцеленції гарячу подяку за дотеперішню так моральну як і матеріальну допомогу. Завдяки щедрим допомагам Їх Ексцеленції піднайдено для “Громади” домівку, де міститься теж читальня часописів і бібліотека. При домівці зорганізовано бурсу, що з неї користають неможливі товариші. Домівка має велике морально-виховне значення для студентства. Вона являється осередком, що в ньому гуртується українське студентство, де черпає моральну піддержку і де може воно організуватися.

Українське студентство у Варшаві організовується в “Українській Студентській Громаді”, що є самотнім студентським товариством на цьому терені та репрезентує загал студентства на зовні... зараз положення нашої “Громади” дуже скрутне, так що грозить утрата домівки – цього центру життя української молоді, утрата, що дотепер з трудом придбано. Тому маємо честь звернутися до Їх Ексцеленції з гарячим проханням про посилену допомогу для нашої “Громади”. Віримо, що Їх Ексцеленція прийдуть нам з поміччю, як і досі приходили і не опускали нас з-під своєї батьківської ласки”⁴³.

Ще однією з форм залучення коштів на допомогу українським студентам було створення при Варшавській громаді так званої розривкової секції, яку було організовано 24 жовтня 1937 року. Її діяльність поширювалася на організацію всіяких вечорів і товариських забав. “В той спосіб думаємо причинитись до затіснення товариських взаємин серед членства та дати йому розумну розвагу в вільних хвиликах. Дохід з уряджуваних нашою секцією імпрез ітиме на Допомогову секцію. Але, щоб могли, як слід, вив’язатися із своїх завдань, мусимо мати відповідне вивінування: патефон, шашки, варцаби, стук-пук-овий стіл і т. и. речі. Признаючи весь дохід з імпрез на Допомогову секцію, підносимо ухвалене загальними зборами гасло: Кожний(-а) студент(-ка) у Варшаві складає одноразовий даток(від одного злого вгору) на розривкову секцію У.С.Г!”⁴⁴.

Касовий звіт товариства за період з 1 квітня 1937 до 31 березня 1938 року засвідчує, що видатки не перевищували надходження. Так, за вказаний час надійшло на рахунок 114 злотих членських внесків, повернуто боргів – 342 і допомога та пожертва склали 6632. Загальні ж видатки становили 7141 злотих: на безповоротну допомогу – 985, стипендії – 420, безпроцентові довготермінові позички – 300, за оренду приміщення інтернату – 1344, передплата преси – 55 тощо⁴⁵.

У листопаді 1938 року кураторія стипендиційної фундації імені Тадеуша Голувка оголосила конкурс на 4 стипендії по 400 злотих, які мали виплачуватися щомісячно з 1 січня до 1 липня 1939 року. Претендувати на них могли студенти-українці, котрі навчалися у Варшавському університеті вже 2 роки; особи, які під керівництвом професора підготували наукову працю.

Найбільші шанси здобути стипендію одержували студенти, які могли добре висвітлити життя й діяльність Т.Голувка, співпрацю українського й польського народу, зокрема ті, хто хотів би присвятити свої студії гуманістичні й правничі в цьому напрямку⁴⁶.

21 грудня 1938 року Кураторія Фундації виділила вказану стипендію студенту третього курсу гуманістичного відділу Університету імені Юзефа Пілсудського Григорію Самчуку⁴⁷.

За складних обставин українська громада Варшави продовжувала підтримувати нашу студіючу молодь. Скажімо, стипендія за травень 1939 року виплачувалася в сумі 20 злотих⁴⁸, місячна допомога слухачам-українцям вищих шкіл тоді становила 50 злотих⁴⁹.

У червні 1939 року студент консерваторії Роман Новосад одержав допомоги в сумі 10 злотих. Тоді ж студент-медик Кость Бабешко одержав 50 злотих на оплату видатків, пов’язаних зі складанням іспитів. На подорож додому студент Євген Сенишин одержав допомоги в сумі 70 злотих. Він же у липні одержав допомоги в сумі 50 золотих, стільки ж у серпні⁵⁰.

Це, власне, була остання матеріальна підтримка, надана Українським товариством допомоги студентам-українцям Варшави, бо з вересня 1939 року воєнне лихоліття змінило долю всього світу. Однак за понад десятирічний термін свого існування Товариство допомоги українським студентам у Варшаві своєю діяльністю встигло засвідчити всьому світові про особливу жертвовність нашого народу, що є однією з рис нашої національної солідарності.

- ¹ Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України). – Ф. 3571. – Оп. 1. – Спр. 49. – Арк. 1, 2.
- ² Там само. – Арк. 3.
- ³ Там само. – Ф. 4356. – Оп. 1. – Спр. 2. – Арк. 1.
- ⁴ Там само. – Арк. 3.
- ⁵ Там само. – Арк. 7.
- ⁶ Там само. – Ф. 3571. – Оп. 1. – Спр. 64. – Арк. 27.
- ⁷ Там само. – Спр. 2. – Арк. 2.
- ⁸ Там само. – Оп. 1. – Спр. 10. – Арк. 25.
- ⁹ Там само. – Арк. 26, 27.
- ¹⁰ Там само. – Спр. 10. – Арк. 38–38 зв.
- ¹¹ Там само. – Спр. 10. – Арк. 2, 3.
- ¹² Там само. – Спр. 3. – Арк. 8.
- ¹³ Там само. – Арк. 3.
- ¹⁴ Там само. – Арк. 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 19, 26, 29, 30, 32, 33, 38, 42, 55.
- ¹⁵ Там само. – Арк. 64.
- ¹⁶ Там само. – Арк. 64.
- ¹⁷ Там само. – Спр. 3. – Арк. 10.
- ¹⁸ Там само. – Спр. 2. – Арк. 14.
- ¹⁹ Там само. – Спр. 11. – Арк. 1.
- ²⁰ Там само. – Спр. 2. – Арк. 16.
- ²¹ Там само. – Спр. 2. – Арк. 18.
- ²² Там само. – Спр. 10. – Арк. 1–1 зв.
- ²³ Там само. – Спр. 66. – Арк. 3.
- ²⁴ Там само. – Арк. 4.
- ²⁵ Там само. – Спр. 69. – Арк. 35.
- ²⁶ Там само. – Спр. 2. – Арк. 47–48.
- ²⁷ Там само. – Спр. 2. – Арк. 87.
- ²⁸ Там само. – Спр. 2. – Арк. 30.
- ²⁹ Там само. – Спр. 2. – Арк. 32.
- ³⁰ Там само. – Арк. 33.
- ³¹ Там само. – Арк. 4, 5, 7, 9, 10, 17, 20.
- ³² Там само. – Арк. 28; Спр. 84. – Арк. 1.
- ³³ Там само. – Спр. 77. – Арк. 20.
- ³⁴ Там само. – Спр. 80. – Арк. 12.
- ³⁵ Там само. – Арк. 73–75.
- ³⁶ Там само. – Арк. 12 зв.
- ³⁷ Там само. – Спр. 83. – Арк. 41.
- ³⁸ Там само. – Спр. 79. – Арк. 5.
- ³⁹ Там само. – Спр. 75. – Арк. 51.
- ⁴⁰ Там само. – Спр. 4. – Арк. 81.
- ⁴¹ Там само. – Спр. 89. – Арк. 13.
- ⁴² Там само. – Спр. 95. – Арк. 22.
- ⁴³ Там само. – Спр. 89. – Арк. 68, 69.
- ⁴⁴ Там само. – Спр. 96. – Арк. 5.
- ⁴⁵ Там само. – Ф. 4356. – Оп. 1. – Спр. 4. – Арк. 84.
- ⁴⁶ Там само. – Ф. 3532. – Оп. 1. – Спр. 11. – Арк. 6.
- ⁴⁷ Там само. – Арк. 12.
- ⁴⁸ Там само. – Арк. 53.
- ⁴⁹ Там само. – Арк. 32, 25, 48.
- ⁵⁰ Там само. – Арк. 57, 61, 69, 73, 84.